Programma
Uitkomstgerichte
Zorg

E-learning · Samen Beslissen

De kern van Samen Beslissen

Interprofessionele samenwerking

Welkom!

In deze verdiepende module kijken we naar het interprofessioneel samenwerken ter ondersteuning aan het Samen Beslissen. Maar wat houdt dat eigenlijk in, interprofessioneel samenwerken?

Bij patiënten met een ernstige ziekte zijn vaak veel verschillende zorgprofessionals betrokken uit verschillende disciplines en organisaties in de zorg. Het is in het belang van de patiënt dat al deze zorgprofessionals hun zorg voor de patiënt afstemmen met de patiënt én met elkaar. Dit om een gezamenlijk zorg- of ondersteuningsplan op te stellen. Bij interprofessioneel samenwerken gaat het om gemeenschappelijke doelstellingen en verantwoordelijkheid voor de zorg van een patiënt. De hulpverlening komt vanuit een netwerk van verschillende disciplines, gecoördineerd en afgestemd op de situatie van de patiënten en hun naasten.

Het begrip interprofessioneel reikt dan ook verder dan multidisciplinair. Kortom: interprofessioneel samenwerken resulteert in het optimaal gebruikmaken van elkaars expertise en kwaliteiten. Dit is ook in het proces van Samen Beslissen zeer relevant.

Ontwikkeld met

Federatie Medisch Specialisten

Patiëntenfederatie Nederland
samen de zorg beter maken

V&VN

NFU NEDERLANDSE FEDERATIE VAN UNIVERSITAIR MEDISCHE CENTRA

DISCLAIMER

Voordat je begint

Dit materiaal is ontwikkeld om te leren over Samen Beslissen. De inhoud van de gesprekken tussen zorgprofessionals en patiënten en hun naasten spelen zich af rond medische casuïstiek. Het gaat om Samen Beslissen en niet om de medische inhoud. Het kan zijn dat er opzettelijk fouten in voorkomen.

- Dit materiaal is bedoeld voor scholing en opleiding in Samen Beslissen. Het mag uitsluitend gebruikt worden voor niet-commerciële doeleinden.
- Het is niet toegestaan beeldmateriaal te vertonen op social mediakanalen zonder nadrukkelijke schriftelijke toestemming van de acteur en FMA.
- Dit materiaal is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Desondanks kan het voorkomen dat informatie is verouderd of onjuistheden bevat. Ontwikkelpartijen zijn niet aansprakelijk voor enige schade die het directe of indirecte gevolg is van of in verband staat met de inhoud.

De kern van Samen Beslissen
Interprofessionele samenwerking

HET MDO

1 Het MDO 15 min

IN GESPREK MET DE PATIËNT

2 Interprofessioneel samenwerken voor de patiënt 15 min

Terug naar het hoofdmenu

Interprofessioneel samenwerken in het MDO

Het MDO

volgende onderdeel

Interprofessioneel samenwerken in het MDO

Steeds meer gaan we binnen de zorg samenwerken met verschillende disciplines. Mensen worden ouder en krijgen te maken met meerdere chronische aandoeningen. Teams maken hierbij gebruik van multidisciplinair overleg (MDO) om de zorg op elkaar af te stemmen. Feitelijk is het MDO het moment om voorbereidingen te treffen voor de besluitvorming met de patiënt. Dat is essentieel voor de interprofessionele samenwerking.

In deze microlearning leer je op welke wijze het MDO vormgegeven kan worden vanuit het principe van interprofessioneel samenwerken zodat dit het proces van Samen Beslissen ondersteunt en faciliteert. Hierbij volgen we een MDO waarin de situatie van Jason besproken wordt. Een student van 23 jaar met diabetes type 1.

VIDEO

En dan Jason..

Jason Marrón is 23 jaar en heeft diabetes type 1. Tot nu toe werd dit behandeld met subcutane insuline, maar hij is ‘therapieontrouw’ en heeft de laatste maanden een aantal keer een hypo gehad. Zijn situatie wordt besproken in het MDO. Bekijk de video.

video starten

youtu.be/u9TdXBx2Asw

Klik op ‘video starten’ of scan de QR-code om de video te openen.

MEERKEUZEVRAAG

Denkwijzen

In de video zag je hoe het team de casus van Jason bespreekt in het MDO. Er is hier nauwelijks sprake van Samen Beslissen.

Welke aannames wat betreft Samen Beslissen zie je terug in de handelingen van de arts tijdens dit MDO?

Meerdere antwoorden mogelijk.

- **A** Dat Samen Beslissen niet verenigbaar is met de klinische richtlijnen voor deze patiënt.
- **B** Dat Samen Beslissen niet in elke situatie mogelijk of nodig is.
- **C** Dat Samen Beslissen een proces is tussen arts en zijn patiënt, niet voor het MDO.

FEEDBACK

De internist lijkt haar keuze al te hebben gemaakt. De zorgvraag is niet samen met de patiënt geformuleerd. Hierdoor mist de arts de persoonlijke voorkeuren van de patiënt. Deze persoonlijke voorkeuren kunnen andere behandelmogelijkheden aan het licht brengen. Ze vraagt een andere professional wel om advies, maar luistert niet goed naar wat er gezegd wordt. Ze benut de andere professionele perspectieven niet en zij bespreekt maar één behandeloptie.

Antwoordsleutel: A, B en C juist

REFLECTIEVRAAG

Aanwezig zijn en bijdragen

In het MDO in de video besprak de behandelend arts de casus van Jason en had zij een vraag met betrekking tot het leefstijlonderzoek dat is gedaan. Om een volledig beeld van de situatie en alle opties te krijgen, is het goed om veel verschillende perspectieven te betrekken, denk aan de arts, een diabetes verpleegkundige, een klinisch psycholoog, maar ook de huisarts en Jason en zijn naasten zelf.

Hoe kan interprofessioneel samenwerken Samen Beslissen ondersteunen in de situatie van Jason? En welke disciplines zouden betrokken kunnen worden om te komen tot een best passende situatie?

JOUW ANTWOORD

TOELICHTING

Bij een interprofessionele aanpak begin je met het formuleren van een gemeenschappelijke visie vanuit het perspectief van de patiënt. Wat willen we gezamenlijk bereiken of oplossen? Gaat het hier om alleen de patiënt, de patiënt en zijn vriend of ook zijn familie en leefgemeenschap? Daarna kunnen we vanuit elke discipline werken aan de oplossing. Een woordvoerder kan vervolgens namens de groep terug naar Jason om af te stemmen of gekozen strategie passend is voor hem. Het samenwerkende team evalueert en reflecteert op de terugkoppeling van Jason. Om een totaal beeld van Jasons situatie te kunnen schetsen zijn alle betrokken disciplines nodig, indien dit niet fysiek kan, dan wel schriftelijk.

Wil je meer weten over interprofessioneel samenwerken in het algemeen, kijk deze video voor een duidelijke introductie van dit onderwerp.

VIDEO · 5 PERSPECTIEVEN

Eén situatie, verschillende perspectieven

Tijdens het MDO komen verschillende disciplines samen, elk vanuit hun deskundigheid en een eigen perspectief op de situatie van een patiënt. Zij bespreken bijvoorbeeld welke volgende stap hen logisch lijkt en wat dat zou betekenen vanuit hun perspectief of expertise. Voor het proces van Samen Beslissen is het belangrijk dat elk perspectief gehoord wordt. Bekijk de video waarin de verschillende personen betrokken bij de casus van Jason hun perspectief op de situatie toelichten.

Klik op de persoon om de video te starten:

Huisarts

youtu.be/ua9fi42pYLY

Internist

youtu.be/1ovWUhoaNd0

Diabetes verpleegkundige

youtu.be/DctYfSqpCFU

Jason

youtu.be/fMcm03IZucE

Partner van Jason

youtu.be/aYF04-QoIAk

Samenwerkend het Samen Beslissen bevorderen

Tot voor kort waren de meeste modellen over Samen Beslissen beperkt tot het gesprek tussen de patiënt en de arts. Interprofessionele Samenwerking kan de kwaliteit van de zorg voor een patiënt verbeteren en het proces van Samen Beslissen bevorderen. Dit omdat er vanuit meerdere expertises en perspectieven wordt gezocht naar de beste match tussen wat een patiënt wil en wat er medisch mogelijk is. Door interprofessioneel samenwerken toe te passen is het mogelijk om integratie van expertise voor de patiënt te organiseren en de continuïteit van de zorg te verbeteren.

Wat is ervoor nodig om adequaat samen te werken binnen een interprofessioneel team?
Zorg dat iedereen actief een bijdrage levert en zijn of haar kennis en ervaringen deelt, dat er heldere en duidelijke informatie is, en dat er aandacht is voor elke discipline en men elkaar onderling motiveert om input te geven. En natuurlijk dat de verschillende perspectieven ook worden meegenomen bij het nemen van een beslissing. Anders blijft het alsnog beperkt tussen de arts en de patiënt.
Naast vakinhoudelijke expertise zijn ook de verschillende rollen die gevraagd kunnen worden in samenwerkingsverband. Een casemanager of huisarts hebben een grotere rol dan een diëtist.

Eén van de twaalf mythes over Samen Beslissen luidt: "Shared decision making is only about the doctors and their patients."

VIDEO

En nu vanuit een interprofessionele samenwerking

Eerder in deze microlearning zag je een MDO waarin de situatie van Jason besproken werd en één van de behandelopties gekozen werd als beste mogelijkheid voor hem. Hoe zou dit MDO eruit hebben gezien als de focus meer lag op het benutten van interprofessionele samenwerking om Samen Beslissen te bevorderen? Bekijk de video om erachter te komen.

video starten

youtu.be/fC8ccM9cOV8

Klik op 'video starten' of scan de QR-code om de video te openen.

REFLECTIEVRAAG

Laat die stem horen

Onderdeel van het interprofessioneel samenwerken is dat alle aspecten die meespelen in de situatie van de patiënt een stem krijgen, ook de niet medische kant. Een belangrijke stem in het kader van Samen Beslissen is die van de patiënt zelf.

Wat zou jij doen om het perspectief van een patiënt structureel meer naar voren te laten komen tijdens een MDO? En welke belemmeringen ervaar je nu om dit te doen?

JOUW ANTWOORD

TOELICHTING

Zomaar een MDO aanpassen zodat het Samen Beslissen meer wordt ondersteund kan in de praktijk weerbarstig zijn. Wel zijn er meerdere manieren te bedenken om het perspectief van de patiënt terug te laten komen bij het MDO. Door te zorgen dat dit structureel gebeurt kun je het effect beter borgen. Ga in gesprek met collega's hoe zij ernaar kijken en bespreek samen wat er eventueel gedaan kan worden om belemmeringen weg te nemen. Benieuwd naar wat anderen doen? Klik dan snel verder.

Experimenteren met het MDO

Op verschillende plekken in Nederland wordt geëxperimenteerd met de manieren waarop je een MDO kunt inrichten om het proces van Samen Beslissen beter te faciliteren. Ook met hoe je de situatie van de patiënt beter tot zijn recht kunt laten komen tijdens het MDO. Hieruit zijn al veel good practices naar voren gekomen die als inspiratie kunnen dienen om zelf toe te passen in een MDO. Welke onderdelen hiervan zouden jullie ook kunnen toepassen? En wat is daarvoor nodig?

- Toon een foto van de patiënt om meer binding met de patiënt te krijgen en meer vanuit zijn of haar situatie te denken.
- Laat de patiënt participeren aan het MDO en zelf zijn verhaal doen of reageren op de opties die worden besproken.
- Stel één van jullie verantwoordelijk voor inbreng over de wensen, voorkeur en context van de patiënt.
- Neem in de bespreekpunten voor het MDO ook een onderdeel op om bewust de voorkeuren of situatie van de patiënt te bespreken.
- Maak een opname van het MDO en stel deze beschikbaar aan de patiënt zodat deze de besproken punten zelf kan beluisteren.

MEERKEUZEVRAAG

Alleen beslissingen nemen

Eerder deelden we al één van de twaalf mythes over Samen Beslissen met je. Een andere mythe luidt: “In shared decision making, patients are left to make decisions alone.” Hoe zou jij deze mythe ontkrachten?

Meerdere antwoorden mogelijk.

A Door de juiste personen (vanuit medisch perspectief én vanuit patiëntperspectief) mee te laten beslissen is een patiënt niet alleen in zijn keuze.

B In Samen Beslissen ligt de kracht er juist in dat de patiënt kan leunen op medisch specialisten om de juiste beslissing te maken, en dit niet zelf hoeft te doen.

C Door je in te leven in de situatie van de patiënt en zijn/haar normen en waarden mee te nemen in de beslissing voelt een patiënt zich juist meer gesteund in de gemaakte keuze.

TOELICHTING

In Samen Beslissen is het niet de bedoeling om een patiënt alleen te laten in diens keuze, net zo min dat het aan jou als zorgprofessional is om de beslissing te nemen. Juist door als zorgprofessional de context van de patiënt uit te diepen en deze mee te nemen in de afwegingen, staat de patiënt niet alleen in de keuze. Door interprofessioneel samenwerken kan de patiënt vanuit verschillende perspectieven en disciplines ondersteund worden in het maken van de keuze die het beste bij hem of haar past. Antwoordsleutel: A en B juist, C onjuist

REFLECTIEVRAAG

Belangrijke inzichten

In deze microlearning hebben we stilgestaan bij interprofessioneel samenwerken in het MDO.

Wat zijn de belangrijkste inzichten die jij in deze microlearning hebt opgedaan over interprofessioneel samenwerken en Samen Beslissen?

JOUW ANTWOORD

TOELICHTING

Het is goed om frequent stil te staan en te reflecteren op jouw huidige niveau van Samen Beslissen. Hoe ver ben je al? Waar valt er nog winst te behalen? En wat heb je nodig om die stappen te kunnen zetten? Door je te verdiepen in interprofessioneel samenwerken kun je weer stappen zetten om het proces van Samen Beslissen nog meer kans van slagen te geven.

CONCLUSIE · DEEL 1

Het MDO als moment voor sterke interprofessionele samenwerking

Het MDO is een mooi moment om vanuit een sterke interprofessionele samenwerking het proces van Samen Beslissen met de patiënt te ondersteunen. Taal, communicatie, gezamenlijke besluitvorming, respect voor elkaars expertise en verschillende perspectieven zijn de belangrijkste factoren hiervoor. Door actief de inbreng van anderen te vragen, elkaars kennis en ervaringen te delen, te zorgen dat alle informatie en communicatie helder en duidelijk is, en dat er aandacht is voor elke discipline kun je veel kracht halen uit interprofessioneel samenwerken én daarmee het Samen Beslissen.

Terug naar het hoofdmenu

IN GESPREK MET DE PATIËNT · ONDERDEEL 2

Interprofessioneel samenwerken voor de patiënt

volgende onderdeel

DEEL 2 · IN GESPREK MET DE PATIËNT

Interprofessioneel samenwerken voor de patiënt

Interprofessioneel samenwerken houdt in dat niet uitsluitend vanuit een eigen referentiekader maar ook vanuit dat van jouw collega naar een situatie wordt gekeken. En ook wat je kunt bijdragen aan het oplossen van een probleem dat de ander ervaart. Hiermee betrekt een interprofessionele samenwerking zich tot de gehele route van de patiënt en kunnen verschillende disciplines op verschillende momenten samenkomen om de patiënt te helpen.

In deze microlearning leer je om Samen Beslissen op een goede manier, met het gewenste effect, toe te passen. Ook leer je hoe een goede inrichting van het zorgpad hieraan bijdraagt. Hiervoor kijken we naar Gamze. Gamze heeft veel buikpijn en er zit bloed bij haar ontlasting. Ze heeft vanuit de huisarts een casemanager toegewezen gekregen, vanwege het feit dat ze endometriose graad 4 heeft. Een tijdje geleden heeft ze al de anticonceptiepil gekregen als hormonale onderdrukking, maar het wordt niet minder. Ze heeft bij haar casemanager, een verpleegkundig specialist, aangegeven dat ze dit zo niet langer trekt. Haar casemanager verwijst Gamze door naar de gynaecoloog.

Interprofessioneel samenwerken voor de patiënt

Gamze is een vrouw van 31 met endometriose graad 4. Gamze heeft veel buikpijn en er zit bloed bij haar ontlasting. Ze heeft vanuit de huisarts een casemanager toegewezen gekregen, vanwege het feit dat ze endometriose graad 4 heeft. Een tijdje geleden heeft ze al de anticonceptiepil gekregen als hormonale onderdrukking, maar het wordt niet minder. Ze heeft bij haar casemanager, een verpleegkundig specialist, aangegeven dat ze dit zo niet langer trekt. Haar casemanager verwijst Gamze door naar de gynaecoloog.

REFLECTIEVRAAG

Een nieuwe case

Stel je voor dat jij de gynaecoloog bent, hoe zou jij je dan voorbereiden op het gesprek met Gamze, met het oog op Samen Beslissen vanuit een interprofessionele samenwerking?

Gebruik onderstaande ruimte voor je reflectie.

JOUW REFLECTIE

TOELICHTING

Zorg dat je vooraf bij de andere betrokken zorgprofessionals de relevante informatie ophaalt. Niet alleen op het medische vlak, maar ook wat er al bekend is over de situatie van patiënten en hun wensen en belangen. Als je deze kennis hebt opgehaald bij anderen, weet je welke informatie je moet verifiëren en waar je nog aanvulling op zoekt. Bereid daarop gebaseerd vragen voor om inzicht te krijgen in de situatie en het perspectief van de patiënt, met het doel om een keuze maken die bij de patiënt past. Vanuit een goede interprofessionele samenwerking kun je de informatie op alle verschillende perspectieven ophalen en invullen. Dit helpt om de juiste behandelmogelijkheden te bespreken met de patiënt.

REFLECTIEVRAAG

Een team aan disciplines

In de situatie van Gamze heeft de Casemanager er een Gynaecoloog bij betrokken.

Welke disciplines zou jij nog meer betrekken om interprofessioneel samen te werken in deze situatie? En waarom?

Gebruik onderstaande ruimte voor je reflectie.

JOUW REFLECTIE

TOELICHTING

Er zijn veel verschillende disciplines en specialisaties die een aanvullend perspectief kunnen leveren op de situatie van Gamze. Niet alleen de gynaecoloog en verpleegkundige, maar ook bijvoorbeeld een psycholoog, pijnspecialist, huisarts, fertiliteitsarts, chirurg, uroloog, radioloog of MDL arts i.v.m. bloed bij de ontlasting. Vergeet hierbij ook niet het perspectief van de patiënt, partner en/of familie van de patiënt. Niet-medici kunnen een aanvullend perspectief leveren op de situatie die veel verschil kan maken voor het vinden van een passende oplossing.

VIDEO

Een gezamenlijke visie vormen

De Gynaecoloog heeft een gesprek gehad met Gamze en haar Casemanager is benieuwd hoe dit gesprek is verlopen en wat voor vervolgacties ze nu het beste kunnen uitzetten. Een belangrijk onderdeel van interprofessioneel samenwerken is om een gezamenlijke visie te vormen over een passend behandelplan voor de patiënt. Bekijk de video om te zien hoe dit in zijn werk gaat.

video starten

youtu.be/P1J3MaTUkAY

Klik op 'video starten' of scan de QR-code om de video te openen.

AFWEGINGEN PER PERSPECTIEF

In de video zag je de casemanager en gynaecoloog vanuit hun perspectieven in beraad gaan over de behandelopties voor de patiënt en de te maken afwegingen. Er zijn nog meer perspectieven die meegenomen kunnen worden. Hieronder zie je per discipline de afweging die mee kan bepalen in de keuze.

“

Zodra er duidelijke richtlijnen zijn voor het behandelen van een patiënt, zijn medici geneigd deze te volgen. Door interprofessioneel samen te werken, worden kennis, ervaring en perspectieven gecombineerd tot innovatieve oplossingen.

REFLECTIEVRAAG

Hoe zou jij de mythe “Shared decision making is only about the doctors and their patients.” ontkrachten, nu je meer kennis hebt opgedaan?

Gebruik onderstaande ruimte voor je reflectie.

JOUW REFLECTIE

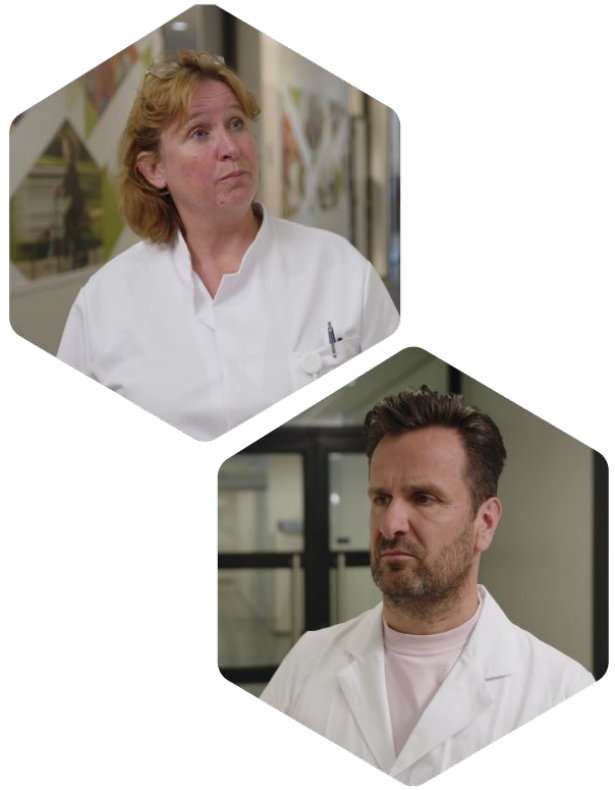

TOELICHTING

Interprofessioneel samenwerken draagt bij aan betere zorg. Juist de verschillende perspectieven zorgen ervoor dat er een passend besluit voor de patiënt kan worden gevonden.

Terug naar het hoofdmenu

CONCLUSIE

Interprofessionele samenwerking draagt bij aan Samen Beslissen

Interprofessionele samenwerking draagt bij aan het proces van Samen Beslissen, op alle momenten van de route van de patiënt. Het kunnen verenigen van alle kennis en ervaring vanuit verschillende perspectieven, zowel medisch als niet-medisch, draagt bij aan het vinden van een passende oplossing voor de patiënt.

www.uitkomstgerichtezorg.nl